

ÎNCHEIERE

29 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nicolae Craiu
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Întreprinderea cu capital străin „Moldova Zahăr” societate cu răspundere limitată, reprezentată de către avocatul Angela Popil,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Întreprinderea cu capital străin „Moldova Zahăr” societate cu răspundere limitată împotriva Agenției Informaționale de Stat „Moldpres” cu privire la repararea prejudiciului material,

împotriva deciziei din 21 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Întreprinderea cu capital străin „Moldova Zahăr” societate cu răspundere limitată și a fost menținută hotărârea din 12 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La 14 iunie 2017 ÎCS „Moldova Zahăr” SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva Agenției Informaționale de Stat „Moldpres” cu privire la repararea prejudiciului material.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la 19 noiembrie 2014 SRL „Autotehnica” și SRL „Bio-Alianța” au depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Bicoli-Agro”, SRL „Laguardia”, Agenției Informaționale de Stat „Moldpres” și ÎCS „Moldova Zahăr” SRL cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

A menționat că, în motivarea acțiunii enunțate a fost indicat că, la 13 septembrie 2013 în Monitorul Oficial al RM nr.198-204 a fost publicat un anunț informativ din numele SRL „Bicoli-Agro”, SRL „Laguardia” și ÎCS „Moldova Zahăr” SRL, prin care a fost comunicat că, în baza contractului nr. 459/2013 din 11 aprilie 2013, toată producția agricolă de pe terenurile Primăriei s. Roșietici, r-nul Florești: sfecla de zahăr, grâu, răsărită, care au fost strânse ilicit de către SRL „Bio-Alians” și întreprinderea afiliată SRL „Autotehnica”, aparține SRL „Bicoli-Agro”,

suprafața totală constituind 776,025 ha, precum și a rugat întreprinderile de achiziționare, de prelucrare și de colectare să țină cont de acest aviz, iar părțile interesate de procurarea producției date să se adreseze la numerele de telefoane indicate în anunț.

A susținut că, urmare a examinării cauzei, prin hotărârea din 04 aprilie 2016 a Judecătorei Comerciale de Circumscripție a fost respinsă acțiunea depusă de către SRL „Autotehnica” și SRL „Bio-Alianța” ca fiind neîntemeiată, iar prin decizia din 13 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de către SRL „Autotehnica” și SRL „Bio-Alianța”, a fost casată hotărârea enunțată și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care a fost admisă parțial acțiunea, a fost constatat caracterul fals și defăimător, care lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională a SRL „Autotehnica” și SRL „Bio-Alianța”, al anunțului publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 198-204, pag. 217 și au fost încasate în mod solidar de la ÎCS „Moldova Zahăr” SRL, SRL „Laguardia” și SRL „Bicoli-Agro” în beneficiul SRL „Bio-Alianța” suma de 403000 de lei, cu titlu de prejudiciu material și suma de 300000 de lei, cu titlul de prejudiciu moral și în beneficiul SRL „Autotehnica” suma de 300000 de lei și taxa de stat în sumă de 30090 de lei.

A afirmat că, prin încheierea din 17 mai 2017 a Curții Supreme de Justiție a fost considerat inadmisibil recursul declarat de către ÎCS „Moldova-Zahăr” SRL.

A relevat că, la 22 mai 2017 în privința sa au fost inițiate procedurile de executare privind încasarea sumei de 1033090 de lei în favoarea SRL „Autotehnica” și SRL „Bio-Alianța”.

A notat că, din notificarea din 04 februarie 2015, expediată de către ÎS „Moldpres” în adresa Judecătorei Comerciale de Circumscripție, rezultă clar că, ÎCS „Moldova Zahăr” SRL nu a comandat și nu a achitat anunțul din Monitorul Oficial al RM, anunțul fiind publicat în Monitorul Oficial al RM la solicitarea administratorilor SRL „Bicoli-Agro” și SRL „Laguardia”.

A declarat că, la notificarea respectivă a fost anexată copia anunțului solicitat cu semnăturile administratorilor și ștampilele întreprinderilor respective, iar semnătura și ștampila ÎCS „Moldova Zahăr” SRL lipsesc.

A considerat că, prin publicarea anunțului enunțat, pârâta a acționat ilicit, cu vinovăție față de ÎCS „Moldova Zahăr” SRL și urmează să restituie integral prejudiciul material cauzat în sumă de 1033090 de lei.

A invocat că, la 25 mai 2017 a expediat o somație în adresa Agenției Informaționale de Stat „Moldpres”, prin care a solicitat repararea prejudiciului cauzat, precum și confirmarea că nu a comandat publicarea anunțului din 13 septembrie 2013, însă prin scrisoarea nr. 70 din 02 iunie 2017 ultima a considerat că, solicitările enunțate sunt lipsite de teme juridic.

A solicitat constatarea faptului că, ÎCS „Moldova Zahăr” SRL nu a comandat publicarea anunțului din 13 septembrie 2013 în Monitorului Oficial al Republicii Moldova nr. 198-204, pag. 217, precum și Agenția Informațională de Stat „Moldpres” a inclus neîntemeiat denumirea ÎCS „Moldova Zahăr” SRL la publicarea anunțului respectiv și încasarea din contul pârâtei a sumei de 1033090 de lei, cu titlu de prejudiciu material și a taxei de stat în sumă de 30992,72 de lei.

Prin hotărârea din 12 iunie 2019 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru acțiunea depusă de către ÎCS „Moldova Zahăr” SRL a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 21 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de către ÎCS „Moldova Zahăr” SRL și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

Instanța de apel, făcând trimitere la art. 117 alin. (1), 122 alin. (1) și 131 alin.(1) CPC, a concluzionat că, prima instanța legal și întemeiat a respins pretenția apelantului cu privire la repararea prejudiciului material, întrucât de către acesta nu au fost prezentate probe pertinente, admisibile și veridice, care ar demonstra vinovăția intimatului în cauzarea vreunui prejudiciu și săvârșirea de către acesta a unei fapte ilicite. Or, după cum corect a stabilit prima instanță, nu există vreo reglementare expresă privind necesitatea exprimării unui asemenea acord pentru publicarea anunțurilor în Monitorul Oficial al RM.

Totodată, instanța de apel a subliniat că, decizia din 13 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a constatat caracterul fals și defăimător, care lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională a SRL „Autotehnica” și SRL „Bio-Alianța”, al anunțului publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 198-204, pag. 217, este executorie și devenită irevocabilă prin încheierea din 17 mai 2017 a Curții Supreme de Justiție. Prin urmare, printr-un act de dispoziție al instanței s-a stabilit caracterul fals și defăimător al anunțului în raport cu cele două societăți comerciale, constatându-se vinovăția SRL „Bicoli-Agro”, SRL „Laguardia” și ÎCS „Moldova Zahăr” SRL, iar în virtutea art. 16 alin.(1) și (2) și 123 alin. (2) CPC, aceste fapte sunt obligatorii pentru instanța care judecă prezenta cauză și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleași persoane.

Așadar, instanța de apel a reținut că, prin înaintarea prezentei acțiuni, ÎCS „Moldova Zahăr” SRL încearcă de fapt să se eschiveze de la executarea hotărârii enunțate, sugerând că, de fapt, Agenția Informațională de Stat „Moldpres” ar fi săvârșit acțiuni ilicite cauzatoare de prejudicii, ceea ce este declarativ și neîntemeiat. Or, după cum justificat a subliniat prima instanță, apelantul a avut toate posibilitățile de apărare în acel proces civil, inclusiv invocarea lipsei consimțământului exprimat la publicarea anunțului și neîntrunirea condițiilor de răspundere solidară. Din aceleași motive, întemeiat a fost respinsă pretenția apelantului cu privire la constatarea faptului că, ÎCS „Moldova Zahăr” SRL nu a comandat publicarea anunțului din 13 septembrie 2013 în Monitorul Oficial al RM nr. 198-204, pag.217, precum și Agenția Informațională de Stat „Moldpres” a inclus neîntemeiat denumirea ÎCS „Moldova Zahăr” SRL la publicarea anunțului respectiv.

La 04 mai 2020 ÎCS „Moldova Zahăr” SRL, reprezentată de către avocatul Angela Popil, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material și, anume, nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată și a fost interpretată în

mod eronat legea, precum și au fost apreciate arbitrar probele, erori care au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

A menționat că, atât instanța de apel, cât și prima instanță au dat o interpretare eronată prevederilor art. 1398 din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019) și ale Legii presei nr. 243 din 26 octombrie 1994 și nu au aplicat acestei cauze normele materiale pertinente pe care recurentul și-a întemeiat acțiunea. Or, la examinarea în fond a cauzei, prima instanță a constatat cu certitudine ca fiind dovedit faptul că, recurentul nu a solicitat și nici nu și-a exprimat acordul pentru publicarea în Monitorul Oficial al RM nr. 198-204 din 13 septembrie 2013 a anunțului, conținutul căruia a fost calificat, prin hotărâre definitivă și irevocabilă, ca fiind fals și denigrator.

A susținut că, tot prin hotărârea primei instanțe a fost stabilit fără echivoc că, presupusele declarații ale angajaților intimatului precum că, ar fi obținut acordul recurente prin telefon nu pot fi reținute de instanța de judecată în favoarea intimatei.

A afirmat că, prima instanță a disqualificat declarațiile intimatei cu referire la coordonarea verbală/telefonică prealabilă a conținutului anunțului cu reprezentanții ÎCS „Moldova Zahăr” SRL, declarații care au fost respinse de către prima instanță ca fiind lipsite de suport probatoriu.

A relevat că, în contradictoriu cu aceste constatări și concluzii, prima instanță a respins acțiunea, concluzie preluată și susținută și de către instanța de apel, reținând în suportul acestei concluzii faptul că, lipsește, la caz, careva reglementare expresă privind necesitatea exprimării unui acord pentru publicarea anunțurilor în Monitorul Oficial al RM.

A invocat că, în răsturnarea acestei concluzii, recurenta a făcut trimitere la norma materială aplicabilă în speță și, anume, la art. 4 din Legea presei, conform căreia intimata avea obligația să se asigure că, conținutul avizului solicitat pentru publicare este coordonat și avizat, acceptat de către persoanele vizate în acesta, astfel încât să nu se admită lezarea drepturilor și intereselor legitime ale acestor persoane.

A notat că, aplicând prin analogie acestei cauze prevederile art. 24 alin. (1) din Legea nr. 64 din 23 aprilie 2010 privind libertatea de exprimare, se va constata că, în această speță, a fost stabilit pe deplin că, intimatul a publicat anunțul din 13 septembrie 2013 în Monitorul Oficial al RM nr. 198-204, pag. 217; anunțul din 13 septembrie 2013, publicat în Monitorul Oficial al RM nr. 198-204, pag. 217, vizează ÎCS „Moldova Zahăr” SRL și este defăimător, fapt stabilit definitiv printr-un act judecătoresc irevocabil - decizia din 13 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău; informația este o relatare cu privire la fapte false; judecata de valoare nu se bazează pe un substrat factologic; prejudiciul cauzat constituie suma de 1033090 de lei, fiind adjudecat din contul ÎCS „Moldova Zahăr” SRL și plătit de ultima întru executarea deciziei enunțate.

A specificat că, în situația în care recurentul nu a solicitat și nici nu este autorul textului anunțului solicitat spre publicare și publicat de către intimat la 13 septembrie 2013, ultimul nu avea dreptul să accepte pentru publicare textul respectiv în lipsa acceptului expres al recurentului, așa cum cere, de fapt, art. 16 alin. (1) din Legea presei.

A declarat că, în cazul în care s-a admis publicarea unor informații neveridice, inclusiv prin publicarea unor avize/anunțuri, care nu corespund adevărului, sursa de publicare va purta răspundere civilă delictuală pentru eventualul prejudiciu cauzat, inclusiv prin omisiunea de a solicita și verifica existența acordului recurentului la publicarea acestui aviz.

A menționat că, deși la data publicării anunțului fals – 13 septembrie 2013 și la data pronunțării hotărârii judecătorești privind caracterul fals și defăimător al anunțului respectiv (13 decembrie 2016) nu exista o normă materială care să facă claritate în materie de răspundere civilă delictuală cu referire la fapta ilicită și legătura de cauzalitate, la data examinării acestui litigiu, deja era în vigoare Codul civil în redacția Legii nr. 133/2018, unde la art. 2004 este prevăzut că, îndeplinirea unei activități impuse ori permise de lege sau de ordinul superiorului nu îl exonerează de răspundere pe cel care putea să își dea seama de caracterul ilicit al faptei sale săvârșite în asemenea împrejurări.

A susținut că, la examinarea în fond a cauzei, precum și la examinarea în ordine de apel a acesteia, recurentul a indicat foarte clar, bazându-se pe probatoriu administrat la dosar, că în rezultatul publicării anunțului din 13 septembrie 2013 în Monitorul Oficial al RM nr. 198-204, pag. 217 a fost obligată la plată printr-o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă, obligație care a fost executată în cadrul procedurilor de executare nr. 056-720/2017 din 22 mai 2017 și nr. 056-721/2017 din 22 mai 2017 pornite în vederea executării documentelor executorii nr. 2c-332/14 emise de Judecătoria Comercială de Circumscripție la 13 decembrie 2016 privind încasarea în mod solidar, inclusiv de la ÎCS „Moldova Zahăr” SRL în beneficiul SRL „Bio-Alianța” a sumei în mărime de 703000 lei și în beneficiul SRL „Autotehnica” a sumei în mărime de 330090 de lei.

A afirmat că, în situația în care prima instanță a determinat cu certitudine că, ÎCS „Moldova Zahăr” SRL nu a solicitat intimatului publicarea anunțului din 13 septembrie 2013 în Monitorul Oficial al RM nr. 198-204, pag. 217, despăgubirea plătită de către ÎCS „Moldova Zahăr” SRL în cadrul procedurilor de executare indicate reprezintă prejudiciu imputabil intimatului și care urmează a fi suportat de către acesta.

A relatat că, faptul plății de către ÎCS „Moldova Zahăr” SRL a sumelor revendicate de către SRL „Bio-Alianța” și SRL „Autotehnica”, este confirmat prin înscrisurile administrate la materialele dosarului (f. d. 58-63, vol. I) și, anume, procesul-verbal nr. 056-721/2017 din 07 iunie 2017 de conciliere a părților în procedura de executare cu ordinele de plată nr. 763 din 16 iunie 2017 (suma în mărime de 351500 de lei) și nr. 815 din 23 iunie 2017 (suma în mărime de 351500 de lei) și procesul-verbal nr. 056-720 din 07 iunie 2017 de conciliere a părților în procedura de executare cu ordinele de plată nr. 718 din 09 iunie 2017 (suma în mărime de 200000 de lei), nr. 764 din 16 iunie 2017 (suma în mărime de 65045 de lei) și nr. 816 din 23 iunie 2017 (suma în mărime de 65045 de lei). Respectiv, se constată că, instanța de apel a dat o apreciere eronată probatoriului administrat la materialele dosarului, fapt care a dus indubitabil la soluționarea greșită a cauzei.

A notat că, din materialele dosarului rezultă că, examinarea în fond a acestei cauze s-a desfășurat inclusiv până la pledoarii – 22 mai 2019, fiind amânată

deliberarea și pronunțarea hotărârii judecătorești pentru 23 mai 2019, ora 15.15, însă la 23 mai 2019, în procesul deliberării, instanța a considerat de cuviință să dispună reluarea dezbaterilor judiciare, fiind stabilită data ședinței pentru 12 iunie 2019, ora 09.30, încheierea instanței privind reluarea dezbaterilor judiciare nefiind comunicată recurentului, care nu a asistat la momentul pronunțării acestui act judecătoresc.

A specificat că, în legătură cu faptul că, recurentul nu a participat la ședința de judecată din 23 mai 2019, dispunând reluarea dezbaterilor judiciare, prima instanță avea obligația, în condițiile art. 102 CPC, să dispună citarea recurentului pentru data examinării fondului cauzei după reluare, fapt care nu a fost făcut.

A invocat că, instanța de apel a considerat că, prima instanță nu avea nici o obligație să dispună citarea repetată a recurentului pentru ședința din 12 iunie 2019 în virtutea prevederilor art. 102 alin. (1) și (4¹) CPC, concluzie eronată de fapt și care vine în contradicție cu prevederile art. 235 alin. (2) CPC.

A declarat că, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe nu răspund exigențelor instituite față de calitatea actului judecătoresc.

A remarcat că, din decizia instanței de apel rezultă că, la examinarea cauzei, instanța a comis erori ce au dus la soluționarea eronată a cauzei, deoarece, în opinia sa, instanța de apel a admis încălcarea principiului egalității în fața legii a participanților la proces, încălcarea principiului nemijlocirii în dezbaterile judiciare – instanța n-a verificat direct și nemijlocit probele reținute în justificarea concluziilor sale, încălcarea principiului contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale – instanța nu a creat posibilități egale recurentului, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției părților asupra circumstanțelor considerate de instanță ca fiind dovedite prin probatoriul invocat de instanță, nefiind justificată respingerea obiecțiilor recurentului.

Prin referința depusă la 01 iulie 2020 Agenția Informațională de Stat „Moldpres” a solicitat declararea recursului ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că, Curtea de Apel Chișinău a expediat decizia contestată în adresa părților la 15 ianuarie 2020 (f. d. 234, vol. I), dar date, ce ar confirma recepționarea acesteia de către recurent, lipsesc la materialele dosarului.

Astfel, recursul, declarat la 04 mai 2020, este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;

- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către ÎCS „Moldova Zahăr” SRL, reprezentată de către avocatul Angela Popil, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat asupra deciziilor instanței de apel are caracter nedevolutiv și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate

în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de către ÎCS „Moldova Zahăr” SRL, reprezentată de către avocatul Angela Popil, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către ÎCS „Moldova Zahăr” SRL, reprezentată de către avocatul Angela Popil, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de către ÎCS „Moldova Zahăr” SRL, reprezentată de către avocatul Angela Popil, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Nicolae Craiu

Mariana Pitic